

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ВІЙСЬКОВОГО ІНСТИТУТУ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Виходить 4 рази на рік

Випуск № 19

КИЇВ – 2009

УДК621.43

ББК 32-26.8-68.49

Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – К.: ВІКНУ, 2009. – Вип. №19. – 314 с.

У збірнику опубліковано статті вчених, науково-педагогічних працівників, ад'юнктів і здобувачів інституту, в яких розглядаються актуальні проблеми військово-технічного та військово-гуманітарного розвитку Збройних Сил України.

Голова редакційної колегії:

Ленков С.В. доктор технічних наук, професор;

Члени редакційної колегії:

Барабаш Ю.Л. доктор технічних наук, професор;
Бортник С.Ю. доктор географічних наук, професор;
Герасимов Б.М. доктор технічних наук, професор;
Жердєв М.К. доктор технічних наук, професор;
Замаруєва І.В. доктор технічних наук, професор;
Зубарєв В.В. доктор технічних наук, професор;
Креденцер Б.П. доктор технічних наук, професор;
Лісова С.В. доктор педагогічних наук, професор;
Любіцева О.О. доктор географічних наук, професор;
Маслов В.С. доктор педагогічних наук, професор;
Марушкевич А.А. доктор педагогічних наук, професор;
Матвієнко О.В. доктор педагогічних наук, професор;
Науменко М.І. доктор технічних наук, професор;
Нещадим М.І. доктор педагогічних наук, професор;
Ободовський О.Г. доктор географічних наук, професор;
Пономаренко Л.А. доктор технічних наук, професор;
Плахотник О.В. доктор педагогічних наук, професор;
Сніжко С.І. доктор географічних наук, професор;
Сторубльов О.І. кандидат технічних наук, доцент;
Толубко В.Б. доктор технічних наук, професор;
Шевченко В.О. доктор географічних наук, професор;
Шищенко П.Г. доктор географічних наук, професор;
Ягулов В.В. доктор педагогічних наук, професор.

Редакційна колегія прагне до покращення змісту та якості оформлення видання і буде вдячна авторам та читачам за висловлювання зауважень та побажань.

Зареєстровано Міністерством юстиції України, свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації - серія КВ № 11541 – 413Р від 21.07.2006 р.

Відповідно до постанови ВАК України від 18.01.07 р. № 1-05/1 «Збірник наукових праць ВІКНУ імені Тараса Шевченка» внесено до переліку наукових фахових видань із технічних та географічних наук, а також відповідно до постанови ВАК України від 14.06.07 р. № 1-05/6 – із педагогічних наук.

Затверджено на засіданні вченої ради ВІКНУ від 21.05.2009 р., протокол № 14.

Відповідальна за макет:
Ряба Л.О.

Відповідальність за новизну і достовірність наведених результатів, тактико-технічних та економічних показників несуть автори. Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції: м. Київ, вул. Глушкова, 2, корп. 8, тел. +38 (044) 521 – 32 – 99
Наклад 300 прим. 239 – 32 – 10

Ел. адреса: www.mil.univ.kiev.ua

ТЕХНІКА

Василевський В.В., Головань В.Г., Жиров Г.Б., Хижняк Т.А. Способи підвищення ефективності доплерівського фільтру в умовах впливу широкосмугових пасивних завад.....	6
Волох О.П. Визначення тривалості обслуговування озброєння та військової техніки методом сітьового планування та управління.....	13
Древецький В.В., Квасніков В.П. Оптимізація геометричних розмірів дросельних подільників гідродинамічних вимірювальних схем.....	18
Жиров Г.Б. Загальна характеристика алгоритмів перетворення інформації цифровими фільтрами.....	24
Зінчик А.Г. Методика визначення раціональних класів вантажопідйомності автомобільних транспортних засобів підрозділів забезпечення Збройних Сил України.....	28
Карпенко Б.О., Якорнов Є.А., Авдєєнко Г.Л. Синтез алгоритмів просторово-часової обробки сигналів для просторової режекції перешкод в антенних системах з широкою характеристикою направленості.....	34
Кошевой Н.Д., Костенко Е.М. Метод итерационного планирования оптимальных по стоимостным и временным затратам экспериментов.....	44
Кошевой Н.Д., Стрелец А.А. Применение пьезоэлектрических преобразователей в системах впрыска топлива.....	49
Ніконов К.В., Шмиголь В.М., Жиров Б.Г. Теоретичні дослідження очищення рідини в електричному полі.....	55
Проценко В.А. Метод діагностування цифрових радіоелектронних компонентів типових елементів заміни.....	64
Прусов Д.Е. Визначення напружено-деформованого стану конструкцій полегшених аеродромних покриттів на слабких основах.....	71

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Василевський В.В., Головань В.Г., Хижняк О.А., Солодєєва Л.В. Навчально-інформаційне та військово-професійне забезпечення сучасної підготовки офіцерів запасу.....	77
Герасимов Б.М., Сидоров О.В. Агрегатно-декомпозиційний метод синтезу імітаційної моделі групової операторської діяльності.....	81
Гришин С.П., Берназ Н.М., Ухаль К.В. Аналіз основних аспектів створення комплексної системи захисту інформації.....	87
Грищук Р.В. Метод гібридного $P-L$ – моделювання процесів нападу на інформацію.....	90
Невзоров А.В., Дементьєв Д.О., Ленков Є.С., Рибак О.Д. Модель експериментальної оцінки показників надійності інформаційно-економічних систем.....	95
Онищук М.І. Нетрадиційні форми і способи інформаційно-психологічного впливу в мережі Інтернет.....	100
Субач І.Ю., Хусаїнов П.В., Міщенко В.О. Підхід до реалізації структури системи підтримки прийняття рішень чергового адміністратора інформаційної мережі.....	103
Хорошко В.О., Дахно Н.Б. Застосування варіаційно-градієнтного методу щодо математичних моделей систем захисту інформації.....	108

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ТА ВІЙСЬКОВА БЕЗПЕКА

Вагапов В.Б. Трансформаційні аспекти сучасного періоду діяльності НАТО.....	113
Дзюба М.Т., Демцов А.А. Ведення державної інформаційної політики у побудові єдиного інформаційного простору.....	125
Жарков Я.М., Беседіна Л.М. Напрями зовнішнього інформаційно-психологічного впливу на Україну.....	131
Кириченко І.О., Литвиненко Н.І. Визначення і обґрунтування фізико-географічних факторів, які впливають на ефективність здійснення маршу частин сухопутних військ.....	137
Ковтуненко О.П., Горшколепов В.Б., Пархомей І.Р., Степаненко Ю.К. Обґрунтування параметрів контуру наведення зенітних керованих ракет.....	144
Пампуха І.В., Іващенко А.М., Каменчук Ю.В. Трансформація Збройних Сил України: визначення проблеми і завдання.....	148
Сбітнев А.І., Романченко І.С., Бутенко С.Г., Шмиголь В.М. Забруднення й очищення навколишнього середовища на військових об'єктах	151
Харитонов О.Л., Оленев В.М. Аналіз засобів повітряного нападу ЗС провідних держав світу, їх вплив на склад, стан і терміни бойової готовності угруповань ППО ЗС України мирного часу.....	166

ПЕДАГОГІКА

Артюх М.Г. Аналіз пріоритетів, що спонукають до військової служби за контрактом.....	173
Безносюк О.О. Зміна парадигми учіння.....	177
Бірюков П.В. Організаційно-методичні засади позааудиторної навчальної діяльності курсантів ВНЗ МВС України.....	184
Возняк А.Б. Історичний досвід формування особистості підлітка у позакласній виховній роботі сучасної школи	190
Добровольський В.Б., Воронцов О.С. Аналіз методики тренування підтягування на перекладині.....	197
Дроздов М.О., Подтергера Є.М., Болотіна Т.В., Жиров Б.Г. Психолого-педагогічні проблеми підготовки офіцерів запасу в сучасних умовах.....	201
Квас О.В., Клим М.І. Позитивне емоційне реагування дитини як умова успішного навчання в школі.....	205
Колісник О.Л. Мотивація лідерської спрямованості майбутнього офіцера Збройних сил України.....	210
Марушкевич А.А. Духовно-моральне виховання громадянина в сучасному українському суспільстві.....	215
Павленко Л.І., Онищук М.І. Деякі проблеми підготовки фахівців з питань інформаційної безпеки в Україні.....	220
Павленко О.О. Компетенція і компетентність: сутність, функції, структура.....	224
Пампуха І.В., Отрішко О.М., Кравченко О.І. Індивідуалізоване навчання - технології дизайну електронних навчальних програм.....	232
Плахотнік О.В. Роль еколого-економічної освіти в структурі природничого знання.....	237
Уліч В.Л. Психолого-педагогічні умови для адаптації майбутніх офіцерів до професійної діяльності.....	244
Федосій О.О. Роль почуттів співпереживання у виховному процесі сучасної школи.....	248

ГЕОГРАФІЯ

Баранова Л.Г., Гордєєва А.Ю., Остроух В.І. Основні етапи та методика геоінформаційної підготовки картографічної інформації для соціально-економічних карт.....	253
Литвиненко Н.І. Вплив характеристик місцевості на процес планування маршруту частин сухопутних військ.....	260
Мельник А.В. Застосування географічних інформаційних технологій в туристично-рекреаційній діяльності.....	263
Міхно О.Г., Хірх-Ялан В.І. Застосування геоінформаційних технологій для створення бойових графічних документів.....	268
Савчук І.Г. Застосування картографічного методу при дослідженні загально-національних виборів в Україні.....	272
Ольховая Ю.І. Нові аспекти зовнішньої політики Французької Республіки в рамках НАТО та Євросоюзу.....	277
Ольховой І.О., Савчук І.Г. Трансформація політичної системи країн півдня Африки під впливом геополітичних чинників.....	281
Шандор Ф.Ф. Механізми побудови туристичної господарчої організації.....	289
Шевченко О.Г., Сніжко С.І. Внутрішньорічна мінливість повторюваності високих рівнів забруднення атмосферного повітря м. Києва.....	294

СТОРИНКА ДЛЯ ДИСКУСІЙ

Дорохов М.С. Чи треба учням знати про війну в Афганістані.....	299
Місяць О.О. Аудит фінансово-господарської діяльності бюджетних установ: реалії та перспективи.....	305

ТЕХНІКА

УДК 621.396.96

к.т.н., доц. **Василевський В.В.** (ВІ ОНПУ)

к.т.н., проф. **Головань В.Г.** (ВІ ОНПУ)

к.т.н. **Жиров Г.Б.** (ВІКНУ)

к.т.н. **Хижняк Т.А.** (НТУУ КПІ)

СПОСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОПЛЕРІВСЬКОГО ФІЛЬТРУ В УМОВАХ ВПЛИВУ ШИРОКОСМУГОВИХ ПАСИВНИХ ЗАВАД

У даній роботі запропоновано способи керування амплітудно-частотною характеристикою (АЧХ) багатоканального фільтру доплерівського сигналу з метою узгодження форми зони резекції АЧХ зі спектром нестаціонарної широкосмугової пасивної завади.

Ключові слова: доплерівський фільтр, пасивна завада.

В данной работе предложены способы управления амплитудно-частотной характеристикой (АЧХ) многоканального фильтра доплеровского сигнала с целью согласования формы зоны резекции АЧХ со спектром нестаационарной широкополосной пассивной помехи.

Ключевые слова: доплеровский фильтр, пассивная помеха.

In the given article the operation modes of the gain-frequency characteristic of the multichannel Doppler-signal filter for the purpose of the coordination of the form of its zone rejection to a spectrum of a non-stationary broadband passive clutter are offered.

Key terms: doppler filter, passive jamming.

УДК 623.486

к.т.н. **Волох О.П.** (ФВП ПДАТУ)

ВИЗНАЧЕННЯ ТРИВАЛОСТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ МЕТОДОМ СІТЬОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

У статті показана можливість та доцільність використання методу сітьового планування та управління для визначення тривалості обслуговування озброєння та військової техніки, що спрощує процедуру отримання вихідних даних для розрахунків показників надійності, а також дозволяє планувати раціональну послідовність виконання робіт з урахуванням кількості особового складу, який залучається для проведення обслуговування.

Ключові слова: військова техніка, технічне обслуговування, сітьове планування.

В статье показана возможность и целесообразность использования метода сетевого планирования и управления для определения длительности обслуживания вооружения и военной техники, что упрощает процедуру получения исходных данных для расчетов показателей надежности, а также позволяет планировать рациональную последовательность выполнения работ с учетом количества личного состава, который привлекается для проведения обслуживания.

Ключевые слова: военная техника, техническое обслуживание, сетевое планирование.

The article defines the possibility and expedience of the use of the critical path scheduling and management for the determination of maintenance duration of the materiel which simplifies the acquisition procedure of the initial information for the calculations of the reliability indexes, and allows to plan the rational sequence of job execution taking into account the amount of personnel which is engaged for the leadthrough of the services.

Key terms: weapons and military equipment, technical support service, network analysis.

ОПТИМІЗАЦІЯ ГЕОМЕТРИЧНИХ РОЗМІРІВ ДРОСЕЛЬНИХ ПОДІЛЬНИКІВ ГІДРОДИНАМІЧНИХ ВИМІРЮВАЛЬНИХ СХЕМ

Розроблені математичні моделі ламінарного і ламінарно-турбулентного подільників тиску. Визначено оптимальні співвідношення геометричних розмірів з умови максимальної чутливості до зміни кінематичної в'язкості і до зміни витрати рідини при рівновазі подільника тиску. Показана можливість вимірювання в режимі зрівноваження кінематичної в'язкості рідини за допомогою ламінарного, ламінарно-турбулентного подільників тиску та мостових вимірювальних схем.

Ключові слова: гідродинамічний подільник тиску, оптимізація розмірів, вимірювання, кінематична в'язкість.

Разработаны математические модели ламинарного и ламинарно-турбулентного делителей давления. Определены оптимальные соотношения геометрических размеров из условия максимальной чувствительности к изменению кинематической вязкости и к изменению расхода жидкости при равновесии делителя давления. Показана возможность измерения в режиме уравновешивания кинематической вязкости жидкости с помощью ламинарного, ламинарно-турбулентного делителей давления и мостовых измерительных схем.

Ключевые слова: гидродинамический делитель давления, оптимизация размеров, измерения, кинематическая вязкость.

The mathematical models of the laminar and laminar-turbulent pressure dividers were developed. The optimal ratio of their geometrical sizes with regards to the condition of its maximum sensitivity of the changes in the cinematic-viscosity of liquid and changes in the expense of liquid at the equilibrium of pressure divider were defined. The measurement possibility of the coefficient of kinematic viscosity of liquid by the laminar and laminar-turbulent pressure dividers and metering measuring circuit in the compensation mode is shown.

Key terms: hydrodynamical pressure divider, sizing, measurement, coefficient of kinematic viscosity.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АЛГОРИТМІВ ПЕРЕТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ЦИФРОВИМИ ФІЛЬТРАМИ

У статті розглядаються питання пошуку ефективних обчислювальних процедур і принципів реалізації алгоритмів цифрових фільтрів, що дозволяють розширити області доцільного застосування цифрових фільтрів за рахунок більш ефективного використання наявних технічних ресурсів.

Ключові слова: цифровий фільтр, цифрове перетворення інформації, цифрова обробка сигналів.

В статье рассматриваются вопросы поиска эффективных вычислительных процедур и принципов реализации алгоритмов цифровых фильтров, которые позволяют расширить области целесообразного применения цифровых фильтров за счет более эффективного использования имеющихся технических ресурсов.

Ключевые слова: цифровой фильтр, цифровая обработка информации, цифровая обработка сигналов.

The issues of search of the effective calculable procedures and principles of realization of algorithms of the digital filters which allow to extend the expedient application of digital filters domains due to more effective use of present technical resources are examined in the article.

Key terms: digital filter, digital treatment of information, digital treatment of signals.

УДК 355.69

Зінчик А.Г. (ВІКНУ)

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ РАЦІОНАЛЬНИХ КЛАСІВ ВАНТАЖОПІДЙОМНОСТІ АВТОМОБІЛЬНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ПІДРОЗДІЛІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

У статті подано основні етапи методики визначення раціональних класів вантажопідйомності автомобільних транспортних засобів підрозділів забезпечення Збройних сил України та, у формалізованому вигляді, подано приклад вирішення завдання формування альтернативної номенклатури цих засобів, що відповідають найбільш масовим партіям вантажів для перевезень.

Ключові слова: раціональні класи, вантажопідйомність, альтернативна номенклатура.

В статье представлены основные этапы методики определения рациональных классов грузоподъемности автомобильных транспортных средств подразделений обеспечения Вооруженных сил Украины и, в формализованном виде, представлен пример решения задания формирования альтернативной номенклатуры этих средств, которые отвечают наиболее массовым партиям грузов для перевозок.

Ключевые слова: рациональные классы, грузоподъемность, альтернативная номенклатура.

The article provides the basic stages for the methods of determination of the rational classes of the elevating capacity of transport vehicles of the support units of the Armed Forces of Ukraine and gives the formalized example for the decision of the task of creation of an alternative list of these means with regards to the most frequent types of cargo.

Key terms: rational classes, elevating capacity, alternative nomenclature.

УДК 621.396

к.т.н, доц. Карпенко Б.О. (ВІКНУ)
к.т.н., проф. Якорнов Є.А. (НТУУ “КПІ”)
Авдєєнко Г.Л. (НТУУ “КПІ”)

СИНТЕЗ АЛГОРИТМІВ ПРОСТОРОВО-ЧАСОВОЇ ОБРОБКИ СИГНАЛІВ ДЛЯ ПРОСТОРОВОЇ РЕЖЕКЦІЇ ПЕРЕШКОД В АНТЕННИХ СИСТЕМАХ З ШИРОКОЮ ХАРАКТЕРИСТИКОЮ НАПРАВЛЕНОСТІ

У статті проведено синтез алгоритмів просторово-часової обробки сигналів, дискретизованих як у просторовій, так і в часовій областях, у антенних системах з широкою характеристикою направленості за відомими критеріями: мінімуму середньоквадратичного відхилення, максимуму відношення сигнал/(перешкода+шум) і максимуму відношення правдоподібності, а також перевірка їх ефективності за дискримінацією корисного сигналу на фоні декількох джерел радіовипромінення, що знаходяться в зоні Френеля антенної системи.

Ключові слова: синтез, алгоритм, просторово-часова обробка, антенні системи, характеристика направленості, середньоквадратичне відхилення, відношення правдоподібності, зона Френеля.

В статье проведен синтез алгоритмов пространственно-временной обработки сигналов, дискретизированных как в пространственной, так и во временной областях, в антенных системах с широкой характеристикой направленности по известным критериям: минимума среднеквадратического отклонения, максимума отношения сигнал/(помеха+ шум) и максимума отношения правдоподобия, а также проверка их эффективности по дискриминации полезного сигнала на фоне нескольких источников радиоизлучения, находящихся в зоне Френеля антенной системы.

Ключевые слова: синтез, алгоритм, пространственно-временная обработка, антенные системы, характеристика направленности, среднеквадратичное отклонение, отношение правдоподобности, зона Френеля.

The article deals with the synthesis of the algorithms for the existential processing of signals, discretized both in spatial, and in time areas, in the antenna systems with the wide orientation characteristic on the known criteria: a minimum of the root-mean-square error, a maximum of the relation a signal / (disturbation + noise) and a maximum of the credibility reference, and the check of their efficiency on the discrimination of a useful signal against several sources of a radio emission in the Fresnel zone of antenna system.

Key terms: synthesizing, algorithm, space-time processing, antenna systems, directional characteristic, mean-squared departure, probability reference, Fresnel zone.

УДК 519.24:62.50

д.т.н., проф. Кошевой Н.Д. (НАКУ «ХАИ»)

к.т.н., доц. Костенко Е.М. (ПГАА)

МЕТОД ИТЕРАЦИОННОГО ПЛАНИРОВАНИЯ ОПТИМАЛЬНЫХ ПО СТОИМОСТНЫМ И ВРЕМЕННЫМ ЗАТРАТАМ ЭКСПЕРИМЕНТОВ

Запропоновано і досліджено метод ітераційного планування оптимальних за вартісними та часовими затратами експериментів. Ефективність запропонованого методу показана на прикладі дослідження процесу гальванічного міднення друкованих плат.

Ключові слова: метод ітераційного планування, гальванічне міднення.

Предложен и исследован метод итерационного планирования оптимальных по стоимостным и временным затратам экспериментов. Эффективность предложенного метода показана на примере исследования процесса гальванического меднения печатных плат.

Ключевые слова: метод итерационного планирования, гальваническое меднение.

The method of the iterative planning of the optimum cost and time expenses of the experiments is offered and investigated. Efficiency of the offered method is shown on an instance of the research of the process of galvanic copper plating of the printed-circuit boards.

Key terms: iterative planning method, copperplating.

УДК 681.518.54

д.т.н., проф. Кошевой Н.Д. (НАКУ «ХАИ»)

Стрелец А.А. (НАКУ «ХАИ»)

ПРИМЕНЕНИЕ ПЬЕЗОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ ПРЕОБРАЗОВАТЕЛЕЙ В СИСТЕМАХ ВПРЫСКА ТОПЛИВА

У статті розглянута проблема контролю працездатності клапана п'єзофорсунки в системі вприскування "Common Rail" дизельного двигуна. Пропонується прилад керування системою вприскування палива, що використовує п'єзофорсунки із клапанами, що працюють на прямому та зворотному п'єзоєфекті, який дозволить виконати контроль працездатності клапанів п'єзофорсунок по сигналах, що знімаються з їхніх клем.

Ключові слова: п'єзопривод, п'єзофорсунка, вприск, паливо, двигун.

В статье рассмотрена проблема контроля работоспособности клапана пьезофорсунки в системе впрыска "Common Rail" дизельного двигателя. Предлагается устройство управления системой впрыска топлива, использующее пьезофорсунки с клапанами, работающими на прямом и обратном пьезоэффекте, которое позволит выполнить контроль работоспособности клапанов пьезофорсунок по сигналам, снимаемым с их клем.

Ключевые слова: пьезопривод, пьезофорсунка, вспрыск, топливо, двигатель.

The article deals with the problem of the control over the working capacity of the piezoinjector valve in the “Common Rail” injection system of the Diesel engine. The control device for the fuel injection system, which is using piezoinjectors with the valves working on direct and return piezoeffect that will allow to execute the control over the working capacity of the piezoinjector valves on the signals of the removed terminals is offered.

Key terms: piezogear, piezoinjector, injector, fuel, engine.

УДК 537.364

к.т.н. Ніконов К.В. (ЖВІ НАУ)

Шмиголь В.М. (ВІКНУ)

Жиров Б.Г. (ВІКНУ)

ТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОЧИЩЕННЯ РІДИНИ В ЕЛЕКТРИЧНОМУ ПОЛІ

Зацікавленість дослідників застосуванням електричних силових полів для очищення рідких діелектриків від механічних частинок забруднення, підштовхнуло авторів цієї статті на спробу скласти математичну модель та проаналізувати вплив електричних, фізичних та гідравлічних чинників на поведінку механічних частинок під дією електричного поля в проточних каналах електричних очищувачів.

Ключові слова: електричні очищувачі, рідкі діелектрики.

Заинтересованность исследователей применением электрических силовых полей для очистки жидких диэлектриков от механических частиц загрязнения, подтолкнуло авторов этой статьи на попытку составить математическую модель и проанализировать влияние электрических, физических и гидравлических факторов на поведение механических частиц под действием электрического поля в проточных каналах электрических очистителей.

Ключевые слова: электрические очистители, жидкие диэлектрики.

Interest of the researchers in the application of the electric fields of force in clearing the mechanical particles of foreign matter from the liquid dielectric materials, has made an impetus for the authors of this article to make an attempt of creating the mathematical model and to analyze the influence of electric, physical and hydraulic factors on the behavior of the mechanical particles under the influence of electric field in the flowing channels of the electrical rectifiers.

Key terms: electrical rectifier, dielectric liquid.

УДК 681.518.5

Проценко В.А. (ВАТ «Меридіан», м.Київ)

МЕТОД ДІАГНОСТУВАННЯ ЦИФРОВИХ РАДІОЕЛЕКТРОННИХ КОМПОНЕНТІВ ТИПОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ЗАМІНИ

Розглядається розробка нового методу діагностування цифрових компонентів типових елементів заміни радіоелектронної техніки.

Ключові слова: діагностика, цифрові пристрої, типові елементи заміни.

Рассматривается разработка нового метода диагностирования цифровых компонентов типовых элементов замены радиоэлектронной техники.

Ключевые слова: диагностика, цифровые устройства, типичные элементы замены.

Design of a new method of digital components diagnosing of the typical changeover elements of the radio-electronic equipment is considered.

Key terms: diagnostics, digital devices, typical replacement elements.

ВИЗНАЧЕННЯ НАПРУЖЕНО-ДЕФОРМОВАНОГО СТАНУ КОНСТРУКЦІЙ ПОЛЕГШЕНИХ АЕРОДРОМНИХ ПОКРИТТІВ НА СЛАБКИХ ОСНОВАХ

Запропонована методологія та чисельна реалізація визначення напружено-деформованого стану конструкцій аеродромних покриттів з урахуванням їх взаємодії з неоднорідним багатослойним слабким ґрунтовим півпростором.

Ключові слова: напружено-деформований стан, конструкції, аеродромні покриття.

Предложена методология и численная реализация определения напряженно-деформированного состояния конструкций аэродромных покрытий с учётом их взаимодействия с неоднородным многослойным слабым грунтовым полупространством.

Ключевые слова: напряженно деформированное состояние, конструкции, аэродромные покрытия.

The methodology and numerical realization for the definition of the intense-deformed state of constructions of the air field covering with regards to their interaction with nonhomogeneous multilayered weak soil semispaces is offered.

Key terms: strain-stress distribution, construction, aerodrome pavement.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

УДК 378.1:355.233

к.т.н., доц. **Василевський В.В.** (ВІ ОНПУ, Одеса)к.т.н., проф. **Головань В.Г.** (ВІ ОНПУ, Одеса)к.т.н. **Хижняк О.А.** (ВІ ОНПУ, Одеса)**Солодєєва Л.В.** (ВІКНУ)

НАВЧАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ

Розглядаються сучасні проблеми науково-інформаційного та військово-професійного забезпечення підготовки офіцерів запасу за участю студентів цивільних ВНЗів. Автори звертають увагу на особливу роль у цьому процесі регіональних центрів підготовки офіцерів запасу.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, офіцери запасу, підготовка.

Рассматриваются современные проблемы научно-информационного и военно-профессионального обеспечения подготовки офицеров запаса с участием студентов гражданских вузов. Авторы обращают внимание на особую роль в этом процессе региональных центров подготовки офицеров запаса.

Ключевые слова: информационное обеспечение, офицеры запаса, подготовка.

Modern problems of the scientific-informational and military-professional support to the preparation of the reserve officers with participation of students of civil high schools are considered. Authors pay attention to a special role of the regional centers for the preparation of the reserve officers in this process.

Key terms: information support, reserve officer, training.

АГРЕГАТНО-ДЕКОМПОЗИЦІЙНИЙ МЕТОД СИНТЕЗУ ІМІТАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ГРУПОВОЇ ОПЕРАТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Запропоновано метод синтезу імітаційних моделей групової операторської діяльності, який оснований на декомпозиції процесу рішення завдань і поданні цього процесу у вигляді сукупності вкладених агрегатів. Приводиться формальний опис агрегатів із застосуванням теорії графів і масового обслуговування.

Ключові слова: імітаційні моделі, декомпозиція, теорія графів.

Предложен метод синтеза имитационных моделей групповой операторской деятельности, который основан на декомпозиции процесса решения заданий и представлении этого процесса в виде совокупности вложенных агрегатов. Приводится формальное описание агрегатов с применением теории графов и массового обслуживания.

Ключові слова: имитационные модели, декомпозиция, теория графов.

The method of synthesis of simulation models of group operator activity, based on the decomposition of process of decision of tasks and presentation of this process as an aggregate of the inlaid units is offered. A formal specification of the units is brought with the application of the graph theory and mass service.

Key terms: simulating model, decomposition, graph theory.

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ АСПЕКТІВ СТВОРЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ

У даній статті розглянуті загальні питання захисту інформації від витoku по технічних каналах, визначені показники оцінки інформації як ресурсу, наведена класифікація методів і засобів захисту інформації, запропонована загальна схема проведення робіт з захисту інформації і визначені міри комплексної системи захисту інформації.

Ключові слова. система захисту інформації, інформаційне поле, ідентифікація, методи і засоби захисту інформації.

В данной статье рассмотрены общие вопросы защиты информации от утечки по техническим каналам, определены показатели оценки информации как ресурса, приведена классификация методов и средств защиты информации, предложена общая схема проведения работ по защите информации и определены меры комплексной системы защиты информации.

Ключевые слова. система защиты информации, информационное поле, идентификация, методы и средства защиты информации.

The given article defines the general issues as to the protection of the information from the leakage through the technical channels, defines the indicators for the estimation of the information as a resource, provides the classification of methods and information protection frames, offers the general work arrangement for the protection of the information and defines the measures of complex system of information protection.

Key terms: information protection system, informational field, identification, informational security product.

МЕТОД ГІБРИДНОГО P-L – МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ НАПАДУ НА ІНФОРМАЦІЮ

У статті розроблено метод гібридного P-L – моделювання процесів нападу на інформацію. В основу методу покладена диференціально-ігрова постановка задачі моделювання, розв'язання якої здійснено із застосуванням операційних методів диференціально-тейлорівських P-перетворень і L-перетворень Лапласа. Застосування методу дозволяє розробляти моделі процесів нападу на інформацію для вирішення численних задач захисту інформації.

Ключові слова: гібридне P-L – моделювання, інформація, L-перетворення Лапласа.

В статье разработан метод гибридного P-L – моделирования процессов нападения на информацию. В основу метода положена дифференциально-игровая постановка задачи моделирования, решение которой осуществлено с применением операционных методов дифференциально-тейлоровских P-преобразований и L-преобразований Лапласа. Применение метода разрешает разрабатывать модели процессов нападения на информацию для решения многочисленных задач защиты информации.

Ключевые слова: гибридное P-L – моделирование, информация, L-превращение Лапласа..

The article defines the method of the hybrid P-L – modelling of the attack processes on the information. Differential-and-game-type statement of a problem of the modeling which is decided with the help of operational methods of deferential-tailor P-transformations and Laplace L-transformations is taken as a basis. Application of the method allows to develop models of the attack processes on the information for the decision of numerous problems on the protection of the information.

Key terms: hybrid P-L – modeling, information, Laplace l-transformation.

МОДЕЛЬ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ПОКАЗНИКІВ НАДІЙНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

У статті запропонована модель, з використанням якої надається можливість оцінювати та прогнозувати показники надійності інформаційно-економічних систем, спираючись на експериментальні дані їх експлуатації. Це надає можливість знижувати можливі втрати внаслідок раптової відмови таких систем.

Ключові слова: інформаційно-економічні системи, надійність, відмова.

В статье предложена модель, с использованием которой предоставляется возможность оценивать и прогнозировать показатели надежности информационно-экономических систем, опираясь на экспериментальные данные их эксплуатации. Это предоставляет возможность снижать возможные потери вследствие внезапного отказа таких систем.

Ключевые слова: информационно-экономические системы, надежность, отказ.

The article provides a model which helps to estimate and predict the dependability indicators of the informational-economic systems taking the experimental data of their operation as the basis. It gives a possibility to reduce the possible losses as a result of the random failure of such systems.

Key terms: informational-economic systems, dependability, refusal.

НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ І СПОСОБИ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

У публікації здійснюється аналіз застосування нетрадиційних форм і способів інформаційно-психологічного впливу (ІПВ) на соціальні об'єкти в мережі Інтернет, обґрунтовується необхідність державного законодавчого урегулювання застосування деструктивних форм і способів ІПВ не тільки на національному, але і на міжнародному рівні.

Ключові слова: деструктивний інформаційно-психологічний вплив, комунікаційні системи і технології, віртуальна соціальна мережа, екстремальна ідеологія, матеріали екстремістського змісту, сайт.

В публикации осуществляется анализ применения нетрадиционных форм и способов информационно-психологического воздействия на социальные объекты в сети Интернет, обосновывается необходимость государственного законодательного регулирования применения деструктивных форм и способов ИПВ не только на национальном, но и на международном уровне.

Ключевые слова: деструктивное информационно-психологическое влияние, коммуникационные системы и технологии, виртуальная социальная сеть, экстремальная идеология, материалы экстремистского содержания, сайт.

The publication provides an analysis of the application of nonconventional forms and means of informational-psychological effect on the social objects in the Internet and proves the necessity of the state legislative regulation for the application of destructive forms and means of the informational-psychological effect not only on the national, but on the international level as well.

Key terms: destructive informational-psychological effect, communication systems and technologies, virtual social network, extreme ideology, extreme content information, website.

ПІДХІД ДО РЕАЛІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЧЕРГОВОГО АДМІНІСТРАТОРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ МЕРЕЖІ

У статті аналізуються задачі, які виконує черговий адміністратор інформаційної мережі спеціального призначення та обґрунтовуються структура і функції системи підтримки прийняття його рішень, які він приймає у режимі реального часу. Визначено низку особливостей, які акцентують увагу на необхідності створення системи підтримки прийняття рішень чергового адміністратора інформаційної мережі.

Ключові слова: інформаційні мережі, інформаційні послуги, методи підвищення ефективності, оцінка інформації, інтелектуальний аналіз даних.

В статье анализируются задачи, которые решает дежурный администратор информационной сети специального назначения и обосновываются структура и функции системы поддержки принятия его решений, которые он принимает в режиме реального времени. Определен ряд особенностей, которые акцентируют внимание на необходимости создания системы поддержки принятия решений дежурного администратора информационной сети.

Ключевые слова: информационные сети, информационные услуги, методы повышения эффективности, оценка информации, интеллектуальный анализ данных.

The article deals with the problems to be solved by the manager of the special purpose informational networks and analyzes the structure and functions of the support system for the acceptance of its decisions which it accepts in real time a mode. A number of features that focus their attention to the necessities of creation of the decision-making support system to the duty manager of an informational networks are defined.

Key terms: informational networks, informational services, methods for improving the performance, valuation of information, intellectual data analysis.

УДК 681.3.06

д.т.н., проф. Хорошко В.О. (ДУІКТ)
Дахно Н.Б. (ДУІКТ)

ЗАСТОСУВАННЯ ВАРІАЦІЙНО-ГРАДІЄНТНОГО МЕТОДУ ЩОДО МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ СИСТЕМ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ

Розглянуто застосування варіаційно-градієнтного методу до математичних моделей захисту інформації, що описуються інтегро-диференційними рівняннями з K - позитивно визначеними K -симетричними операторами. Наведено алгоритм цього методу та оцінки, що характеризують швидкість збіжності.

Ключові слова: варіаційно-градієнтний метод, алгоритм, інтегро-диференційне рівняння.

Рассмотрено применение вариационно-градиентного метода к математическим моделям защиты информации, которые описываются интегро-дифференциальными уравнениями с K -положительно определенными K -симметричными операторами. Приведен алгоритм этого метода и оценки, которые характеризуют скорость сходимости.

Ключевые слова: вариационно-градиентный метод, алгоритм, интегро-дифференциальное уравнение.

Application of variational- gradient method is considered to the mathematical models of protection of information which are described by integro-differential equations with K -positively defined K -symmetric operators. The algorithm of this method and estimations which characterize the speed of convergence are resulted.

Key terms: variational-graphic approach, algorithm, integro-partial differential equation.

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ТА ВІЙСЬКОВА БЕЗПЕКА

УДК 355.02

к.т.н., проф. Вагапов В.Б. (ЦНДІ ЗСУ)

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ ДІЯЛЬНОСТІ НАТО

Проаналізовані виклики, що можуть завдати шкоди успішному функціонуванню та подальшому розвитку НАТО, показані нові складні завдання, які обирає для себе сьогодні ця організація. Розглянуто сутність трансформаційних процесів в діяльності Альянсу, призначених покращити його спроможності стосовно виконання нових місій та більш широкого спектру операцій поза межами територій тотальної колективної оборони. Розглянуто також питання військової трансформації Збройних Сил України.

Ключові слова: НАТО, трансформація.

Проанализированны вызовы, которые могут нанести вред успешному функционированию и последующему развитию НАТО, показаны новые сложные задания, которые избирает для себя сегодня эта организация. Рассмотрена сущность трансформационных процессов в деятельности Альянса, цель которых улучшить его возможности относительно выполнения новых миссий и более широкого спектра операций вне пределов территорий тотальной коллективной обороны. Рассмотрен также вопрос военной трансформации Вооруженных Сил Украины.

Ключевые слова: НАТО, трансформация.

Threats which can harm the successful operation and subsequent development of NATO are analyzed, new difficult tasks that are selected by this organization today are shown. The essence of the transformational processes in the activity of the Alliance, with the purpose of enriching of its possibility of

fulfillment of new missions and wider spectrum of operations out of the limits of the territories of a total collective defence is considered. The issue of a military transformation of the Armed Forces of Ukraine is also considered.

Key terms: NATO, transformation.

УДК 32.019.51

к.філос.н., доц. Дзюба М.Т. (ВІКНУ)
Демцов А.А. (ВІКНУ)

ВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У ПОБУДОВІ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

У статті проаналізовано наукові підходи до визначення державної інформаційної політики в Україні. Розглянуто різні погляди на інформаційне суспільство і окреслено проблеми його побудови в незалежній Україні. Проаналізовано функції інформаційного простору у сучасному суспільстві: інтегративна, комунікативна, актуалізуюча, геополітична, соціальна.

Ключові слова: державна інформаційна політика, інформаційне суспільство, новий, інформаційний простір та його функції: інтегруюча, комунікативна, актуалізуюча, геополітична, соціальна.

В статье проанализированы научные подходы к определению государственной информационной политики в Украине. Рассмотрены различные взгляды на информационное общество и очерчены проблемы его построения в независимой Украине. Проанализированы функции информационного пространства в современном обществе: интегративная, коммуникативная, актуализирующая, геополитическая, социальная.

Ключевые слова: государственная информационная политика, информационное общество, новое, информационное пространство и его функции: интегративная, коммуникативная, актуализирующая, геополитическая, социальная.

In the article scientific approaches for the determination of the state of informative policy in Ukraine are analysed. Different looks are considered on the informative society and outlined problems of its construction in the independent Ukraine. The functions of informative space in modern society are analysed: integrative, communicative, upgrading, geopolitical, social.

Keywords: state informative policy, informative society, new, informative space and his functions: integrative, communicative, upgrading, geopolitical, social.

УДК 355.02.8

к.іст.н. Жарков Я.М. (ВІКНУ)
Бесєдіна Л.М. (ВІКНУ)

НАПРЯМИ ЗОВНІШНЬОГО ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА УКРАЇНУ

Опублікована інформація про сучасну четверту світову війну на трьох театрах бойових дій: геополітичному, інформаційному, духовному; зазначено загрози національній безпеці України, головні чинники і напрями впливу на воєнно-політичну обстановку довкола України у воєнній, воєнно-політичній, воєнно-технічній, воєнно-економічній, інформаційній сферах; проаналізовано причини і найбільш характерні ознаки ведення інформаційно-психологічних операцій (дій, акцій) проти України.

Ключові слова: четверта світова війна, національна безпека України, інформаційно-психологічний вплив.

Опубликована информация про современную четвертую мировую войну на трех театрах боевых действий: геополитическом, информационном, духовном; названы угрозы национальной безопасности Украины, главные факторы и направления влияния на воєнно-політическую обстановку вокруг Украины в воєнній, воєнно-політичній, воєнно-технічній, воєнно-економічній, інформаційній сферах; проанализированы причины и наиболее характерные

признаки ведения информационно-психологических операций (действий, акций) против Украины.

Ключевые слова: четвертая мировая война, национальная безопасность Украины, информационно психологическое влияние.

Provided is the information on the modern Fourth World War on three theaters of operations: geopolitical, informational and spiritual; determined are threats to national security of Ukraine, main factors and areas of influence on the military-political situation around Ukraine in the military, military-political, military-technical, military-economic, and information spheres; analyzed are reasons and most specific features of the information warfare operations (activities and actions) against Ukraine.

Key terms: Fourth World War, national security of Ukraine, informational and psychological influence.

УДК 623.71

д.військ.н. Кириченко І.О. (АВВ МВСУ)
Литвиненко Н.І. (ВІКНУ)

ВИЗНАЧЕННЯ І ОБГРУНТУВАННЯ ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНИХ ФАКТОРІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗДІЙСНЕННЯ МАРШУ ЧАСТИН СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК

Проводиться визначення і обґрунтування фізико-географічних факторів, які впливають на ефективність здійснення маршу частин сухопутних військ. В сучасних умовах марш вважається складовим елементом всіх видів бойових дій військ. Підрозділи сухопутних військ завжди повинні бути готовими до маршу та перевезень в умовах постійної загрози, застосування противником високоточної зброї та систем дистанційного мінування, дії його авіації, повітряних десантів, аеромобільних і диверсійно-розвідувальних груп, радіоактивного, хімічного та біологічного зараження, зруйнування доріг і переправ. Врахування впливу фізико-географічних факторів дозволить підвищити точність прогнозування часових показників маршу і визначити раціональний маршрут його здійснення за умов максимального збереження життя та здоров'я особового складу.

Ключові слова: фізико-географічні фактори, здійснення маршу, сухопутні війська, збройні сили.

Проводится определение и обоснование физико-географических факторов, которые влияют на эффективность совершения марша частей сухопутных войск. В современных условиях марш считается составным элементом всех видов боевых действий войск. Подразделения сухопутных войск всегда должны быть готовыми к маршу и перевозкам в условиях постоянной угрозы применения противником оружия массового поражения, высокоточного оружия и систем дистанционного минирования, действий его авиации, воздушных десантов, аеромобильных и диверсионно-разведовательных групп, радиоактивного, химического и биологического заражения, разрушения дорог и переправ. Учет влияния физико-географических факторов разрешит повысить точность прогнозирования часовых показателей марша и определить рациональный маршрут его совершения при условиях максимального сбережения жизни и здоровья личного состава.

Ключевые слова: физико-географические факторы, совершение марша, сухопутные войска, вооруженные силы.

The article deals with the definition and substantiation of the physical-geographical factors that influence the effectiveness of the march of the Army units. In modern conditions the march is considered to be a part of all types of combat operations. The Army subunits must be always ready to march and transport under the constant threat of the enemy weapons of mass destruction, precision weapons, mine dispersal system, aircrafts, airborne forces, airborne and diversionary-intelligence groups, radioactive, chemical and biological contamination, destructed roads and crossings. It accounts the influence of the physical-geographical factors that will allow to conduct more accurate prediction of time to identify

indicators of the march and the rational route under conditions of the maximum saving of the lives and health of the personnel.

Key terms: physical-geographical factors, march, Army, Armed Forces.

УДК 355.58

д.т.н., проф. **Ковтуненко О.П.** (ЦНДІ ОБТ ЗСУ)

к.т.н., с.н.с. **Горшколепов В.Б.** (ВІКНУ)

к.т.н., доц. **Пархомей І.Р.** (ЦНДІ ОБТ ЗСУ)

Степаненко Ю.К. (ЦНДІ ОБТ ЗСУ)

ОБҐРУНТУВАННЯ ПАРАМЕТРІВ КОНТУРА НАВЕДЕННЯ ЗЕНІТНИХ КЕРОВАНИХ РАКЕТ

Проаналізовані шляхи підвищення ефективності функціонування контуру наведення зенітних керованих ракет (ЗКР), розглянута методика обґрунтування його параметрів, проілюстровані прикладні аспекти розглянутої методики.

Ключові слова: зенітна керована ракета, метод наведення, головка самонаведення, перевантаження, кутова швидкість лінії візування цілі, помилка вимірювання.

Проанализированы пути повышения эффективности функционирования контура наведения зенитных управляемых ракет (ЗУР), рассмотрена методика обоснования его параметров, проиллюстрированы прикладные аспекты рассмотренной методики.

Ключевые слова: зенитная управляемая ракета, метод наведения, головка самонаведения, перегрузка, угловая скорость линии визирования цели, ошибка измерения.

The article defines the ways to increase the efficiency of operation of the guidance loop of ground-to-air missile, considers the technique for the substantiation of its parameters and illustrates the applied aspects of the considered technique.

Key terms: antiaircraft guided missile, guidance method, homing head, overload, sightline spin rate, error of observation.

УДК 355.02

к.т.н., доц. **Пампуха І.В.** (ВІКНУ),

к.т.н., доц. **Іващенко А.М.** (ВІКНУ),

Каменчук Ю.В. (ВІКНУ)

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ: ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ І ЗАВДАННЯ

Розглянуто проблеми і завдання трансформації Збройних Сил України в контексті євроатлантичної інтеграції, проведення практичних змін у процедурах прогнозування, стратегічного і оборонного планування. Найважливіша проблема трансформації – знайти нові способи і засоби, щоб досягти мети, як в обороні, так і безпеці.

Ключові слова: євроатлантична інтеграція, національна та воєнна безпека.

Рассмотрены проблемы и задачи трансформации Вооруженных Сил Украины в контексте евроатлантической интеграции, проведение практических изменений в процедурах прогнозирования, стратегического и оборонительного планирования. Важнейшая проблема трансформации – найти новые способы и средства, чтобы достичь цели, как в обороне, так и безопасности.

Ключевые слова: евроатлантическая интеграция, национальная и военная безопасность.

Problems and tasks of transformation of the Armed Forces of Ukraine are considered in the context of Euro-Atlantic integration, lead through of the practical changes into the procedures of prognostication, strategic and defensive planning. Major problem of transformation is to find new methods and facilities, to achieve objective, both in defense and in security.

Key terms: Euro-Atlantic integration, national and military security.

УДК 528.087

д.т.н., проф. Сбітнєв А.І. (ВІКНУ)
д.військ.н., проф. Романченко І.С. (ЦНДІ ЗСУ)
к.т.н. Бутенко С.Г. (ЖТЗ)
Шмиголь В.М. (ВІКНУ)

ЗАБРУДНЕННЯ Й ОЧИЩЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ВІЙСЬКОВИХ ОБ'ЄКТАХ

У роботі наведено аналіз джерел негативного впливу військової діяльності на навколишнє середовище й напрямки захисних заходів. Основні методи очищення навколишнього середовища від забруднення, спричиненого діяльністю військових об'єктів.

Ключові слова: довкілля, забруднення, дегазуючі речовини, отруйні речовини.

В работе приведен анализ источников отрицательного влияния военной деятельности на окружающую среду и направления защитных мероприятий. Основные методы очищения окружающей среды от загрязнения, вызванного деятельностью военных объектов.

Ключевые слова: окружающая среда, загрязнение, дегазирующие вещества, ядовитые вещества.

The article contains the analysis of sources of the negative influence of the military activity on the environment and directions of the protective actions. The basic methods for the clarification of environment from the pollution caused by the activity of military objects are provided.

Key terms: environment, pollution, decontaminating substances, poisonous substances.

УДК 355.31

к.військ.н. Харитонов О.Л. (ВІ ОНПУ)
к.військ.н., проф. Оленєв В.М. (ВІ ОНПУ)

АНАЛІЗ ЗАСОБІВ ПОВІТРЯНОГО НАПАДУ ЗС ПРОВІДНИХ ДЕРЖАВ СВІТУ, ЇХ ВПЛИВ НА СКЛАД, СТАН І ТЕРМІНИ БОЙОВОЇ ГОТОВНОСТІ УГРУПОВАНЬ ППО ЗС УКРАЇНИ МИРНОГО ЧАСУ

У статті проведений аналіз засобів повітряного нападу зс провідних держав світу, їх вплив на склад, стан і терміни бойової готовності угруповань ППО ЗС України мирного часу.

Ключові слова: аналіз, ступінь, бойової готовності, стратегія.

В статье проведен анализ средств воздушного нападения ВС ведущих государств мира, их влияние на состав, состояние и сроки боевой готовности группировок ПВО ВС Украины мирного времени.

Ключевые слова: анализ, степень боевой готовности, стратегия.

The article contains the analysis of the AF air assault weapons of the leading countries of the world, their influence on the structure, condition and terms of combat readiness of the Air Defense Forces of Ukraine in time of peace.

Key terms: analysis, degree of combat readiness, strategy.

АНАЛІЗ ПРІОРИТЕТІВ, ЩО СПОНУКАЮТЬ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЗА КОНТРАКТОМ

У статті наведений соціальний портрет військовослужбовців за контрактом та причини, що спонукають їх служити у Збройних силах України, а також недоліки, через які вони лишають службу. Наведені висновки можуть бути використані працівниками виховних відділів під час відбору кандидатів для служби за контрактом, а також під час проведення досліджень щодо визначення основних шляхів залучення молоді для служби в Збройних силах України за контрактом.

Ключові слова: військова служба, контракт, соціальний портрет.

В статье приведен социальный портрет военнослужащих по контракту и причины, которые побуждают их служить в Вооруженных силах Украины, а также недостатки, из-за которых они оставляют службу. Приведенные выводы могут быть использованы работниками воспитательных отделов во время отбора кандидатов для службы по контракту, а также для проведения исследований по определению путей привлечения молодежи для службы в Вооруженных силах Украины по контракту.

Ключевые слова: военная служба, контракт, социальный портрет.

In the article the social portrait of servicemen by contract is resulted and reasons which induce them to serve in the Armed Forces of Ukraine, and also failings from which they abandon service. The resulted conclusions can be utilized by the workers of educational departments during the selection of candidates for the service by contract, and also for the leadthrough of researches on the determination of ways of bringing in the young people for the service in the Armed Forces of Ukraine on the contract basis.

Key terms: national service, contract, social portrait.

ЗМІНА ПАРАДИГМИ УЧІННЯ

У статті йдеться про те, що перехід від одного суспільства - індустріального до іншого - постіндустріального супроводжується радикальними змінами у сфері освіти, відбувається зміна парадигми учіння. Розглядається співвідношення в системі категорій: навчання та виховання, навчання та розвиток. Робиться висновок, що і навчання, і виховання, і розвиток особистості відбувається в процесі навчальної діяльності.

Ключові слова: виховання, методологія, навчання, навчальна діяльність, розвиток, учіння.

В статье идет речь о том, что переход от одного общества, - индустриального к другому - постиндустриальному сопровождается радикальными изменениями в сфере образования, происходит смена парадигм учения. Рассматривается соотношение в системе категорий: обучение и воспитание, обучение и развитие. Делается вывод, что и обучение, и воспитание, и развитие личности происходит в процессе учебной деятельности.

Ключевые слова: воспитание, методология, обучение, учебная деятельность, развитие, учения.

The article stresses that transition from one society (industrial) to other (postindustrial) is accompanied with radical changes in the field of education; the changing of paradigms of studies is occurred. Correlation in the system of categories is examined: teaching and education, teaching and development. The author makes a conclusion, that teaching, education and development of personality take place in the process of educational activity.

Keywords: education, methodology, teaching, educational activity, development, studies.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПОЗААУДИТОРНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КУРСАНТІВ ВНЗ МВС УКРАЇНИ

У статті розглядаються організаційно-методичні засади позааудиторної навчальної діяльності курсантів ВНЗ МВС України та шляхи підвищення ефективності використання ресурсів позанавчального часу з метою досягнення результативності навчання

Ключові слова: навчально-виховний процес, навчальний час, позааудиторний час, позааудиторна навчальна діяльність, ресурси позааудиторного часу, службова діяльність з організації позааудиторного часу курсантів.

В статье рассматриваются организационно-методические основы внеаудиторной учебной деятельности курсантов ВУЗ МВД Украины и пути повышения эффективности использования ресурсов внеаудиторного времени с целью достижения результативности обучения

Ключевые слова: учебно-воспитательный процесс, учебное время, позааудиторное время, позааудиторная учебная деятельность, ресурсы позааудиторного времени, служебная деятельность по организации позааудиторного времени курсантов.

The article defines the organizational-methodical bases for the out-of-class educational activity of the cadets of the HEI of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and a way to increase the efficiency of the use of resources of the out-of-class time for the purpose of achievement of training productivity.

Key terms: teaching and educational process, school hours, out-of-class time, out-of-class educational activity, resources of the out-of-class time, office activity on the organisation out-of-class time of the cadets.

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКА У ПОЗАКЛАСНІЙ ВИХОВНІЙ РОБОТІ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

У статті проаналізовано досвід формування особистості підлітка у позакласній виховній роботі та окреслено перспективи його використання в сучасній загальноосвітній школі. Визначено основні напрями та концептуальні засади формування творчої особистості підлітка, роль педагога у цій сфері професійної діяльності.

Ключові слова: підліток, творча особистість, класний керівник, загальноосвітня школа, учнівське самоврядування, позакласна виховна робота.

В статье проанализирован опыт формирования личности подростка во внешкольной воспитательной работе и очерчены перспективы его использования в современной общеобразовательной школе. Определены основные направления и концептуальные засады формирования творческой личности подростка, роль педагога в этой сфере профессиональной деятельности.

Ключевые слова: подросток, творческая личность, классный руководитель, общеобразовательная школа, ученическое самоуправление, внеклассная воспитательная работа.

In the article the experience of forming a teenager's personality in the extracurricular educative work is analyzed as well as the prospects of its use in the educative process of modern general school are outlined. Basic directions and conceptual principles of forming of creative personality of a teenager, the role of a teacher in this sphere of professional activity are determined.

Key terms: teenager, creative personality, class leader, general school, students' self-government, extracurricular educative work..

АНАЛІЗ МЕТОДИКИ ТРЕНУВАННЯ ПІДТЯГУВАННЯ НА ПЕРЕКЛАДИНІ

Удосконалення системи підготовки спортсменів передбачає вибір оптимальних тренувальних навантажень та раціональну побудову процесу тренування. В статті проаналізовано вплив різних обсягів тренувальних занять, розглянуто основні методики тренування підтягування на перекладині, а також запропоновано можливі шляхи їх оптимізації.

Ключові слова: підтягування на перекладині, методика, силові якості.

Совершенствование системы подготовки спортсменов предполагает выбор оптимальных тренировочных нагрузок и рациональное построение процесса тренировки. В статье проанализировано воздействие различных объемов тренировочных занятий, рассмотрены основные методики тренировки подтягивания на перекладине, а также предложены возможные пути их оптимизации.

Ключевые слова: подтягивание на перекладине, методика, силовые качества.

The perfection of sportsmen training system foresees the choice of optimal practice load and efficient forming of training process. The article analyses the influence of different amounts of training activity, considers main methods to train lift ups on a horizontal bar, and provides possible ways for their optimization.

Key words: lift ups on a horizontal bar, methods, power characteristics.

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Розглянуто основні психолого-педагогічні проблеми підготовки офіцерів запасу в сучасних умовах. Визначено психолого-педагогічні характеристики та їх емоційні складові у готовності тих, кого навчають, до військового навчання.

Ключові слова: психолого-педагогічні характеристики, офіцери запасу.

Рассмотрены основные психолого-педагогические проблемы подготовки офицеров запаса в современных условиях. Определены психолого-педагогические характеристики и их эмоциональные составляющие в готовности обучаемых к военному обучению.

Ключевые слова: психолого-педагогические характеристики, офицеры запаса.

The basic psychological and pedagogical problems of preparation of reserve officers in modern conditions are considered. Psychological and pedagogical characteristics and their emotional components in the readiness of trainees for military training are defined.

Key terms: psychological and pedagogical characteristics, reserve officers.

ПОЗИТИВНЕ ЕМОЦІЙНЕ РЕАГУВАННЯ ДИТИНИ ЯК УМОВА УСПІШНОГО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ

Емоційна сфера особистості – це той простір, в якому розгортається її душевність. У ситуації становлення дитячої психіки порушення в цій сфері накладають особливо відчутний відбиток на увесь процес подальшого психічного розвитку. Тому в останні десятиліття значна увага педагогів та психологів приділяється питанням емоційного благополуччя дитини, як показнику оптимальності загального психічного розвитку, психічного здоров'я дитини.

Ключові слова: емоційна сфера; емоційне реагування; емоційне благополуччя; емоційна лабільність.

Эмоциональная сфера личности – пространство для развития душевности человека. В условиях формирования детской психики нарушения в этой сфере накладывают особенно заметный отпечаток на процесс дальнейшего психического роста. Поэтому последние десятилетия много внимания уделяется вопросам эмоционального благополучия ребенка, как показателю оптимальности общего психического развития, психического здоровья ребенка.

Ключевые слова: эмоциональная сфера, эмоциональное реагирование, эмоциональное благополучие, эмоциональная лабильность.

The emotional aspect of personality lies in favouring the development of psychics. Deviations in this field produce a noticeable effect on the process of the further mental development under the conditions of the child's psychics formation. That is why a lot of attention has been paid to the problem of emotional well-being of a child as an indicator of its overall mental development optimality.

Key terms: emotional sphere, emotional reacting, emotional well-being, emotional lability.

МОТИВАЦІЯ ЛІДЕРСЬКОЇ СПРЯМОВАНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

У статті розглядаються деякі аспекти створення мотивації формування лідерської спрямованості у майбутніх офіцерів під час навчання в університеті. Дослідження проблеми мотивації лідерської спрямованості проводиться у двох провідних напрямках: 1. аналізу підлягає така психологічна характеристика особи, як спрямованість; 2. у якості фундаменту для дослідження проблеми формування лідерської спрямованості особистості постає феномен лідерства.

Ключові слова: мотивація, лідерська спрямованість, психологічна характеристика.

В статье рассматриваются некоторые аспекты создания мотивации формирования лидерской направленности в будущих офицеров во время обучения в университете. Исследование проблемы мотивации лидерской направленности проводится в двух направлениях: 1. анализу подлежит такая психологическая характеристика индивида, как направленность; 2. в качестве фундамента для исследования проблемы формирования лидерской направленности индивида возникает феномен лидерства.

Ключевые слова: мотивация, лидерская направленность, психологическая характеристика.

Aspects of creating motivation of future officers' leadership formation studying in the university are considered in the current article. The problem of motivation of future officers' leadership is considered in

two main spheres: 1. psychological characteristic of person such as leadership direction should be analyzed; 2. the phenomenon of leadership is shown as the basis for consideration of person's leadership formation problem.

Key terms: motivation, leadership trend, psychological characteristic.

УДК 302:371.

д.пед.н., проф. **Марушкевич А.А.** (КНУ)

ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНИНА В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Розглядається питання духовно-морального виховання громадянина в сучасному українському суспільстві. Розкривається суть цього напрямку виховної діяльності. Аналізуються окремі аспекти його забезпечення. Акцентується увага на потребі духовно-морального зростання української молоді.

Ключові слова: виховний процес, гуманістична філософія і психологія, духовно-моральне виховання, особистість.

Рассматривается вопрос духовно морального воспитания гражданина в современном украинском обществе. Раскрывается суть этого направления воспитательной деятельности. Анализируются отдельные аспекты его обеспечения. Акцентируется внимание на потребности духовно морального роста украинской молодежи.

Ключевые слова: воспитательный процесс, гуманистическая философия и психология, духовно моральное воспитание, личность.

The issue of spiritual and moral citizens' education in modern society is observed. The essentiality of this direction of education is discovered. The individual aspects of this provision are analyzed. The attention of spiritual and moral development of Ukrainian youth is accented.

Key terms: education process, philosophy and psychology of humanism, moral and spiritual education, personality.

УДК 342.951+341.232

к.екоп.н. **Павленко Л.І.** (ВІКНУ)
к.іст.н., доц. **Онищук М.І.** (ВІКНУ)

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПИТАНЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

У статті здійснюється аналіз нормативно-правових аспектів сфери інформаційної безпеки України, проблеми підготовки фахівців з інформаційної безпеки в вищих навчальних закладах. Автори формулюють деякі пропозиції щодо оптимізації національної політики і удосконалення організації підготовки фахівців у цій сфері.

Ключові слова: інформаційна безпека, зовнішні і внутрішні загрози, інформаційний ресурс, система підготовки кадрів, технічний захист інформації, мережа Інтернет, інформаційне суспільство, вірусні атаки, захоплення інформаційного простору.

В статье анализируются нормативно-правовые аспекты сферы информационной безопасности Украины, проблемы подготовки специалистов по информационной безопасности в высших учебных заведениях. Авторы формулируют некоторые предложения относительно оптимизации национальной политики и совершенствования организации подготовки специалистов в этой сфере.

Ключевые слова: информационная безопасность, внешние и внутренние угрозы, информационный ресурс, система подготовки кадров, техническая защита информации, сеть Интернет, информационное общество, вирусные атаки, захват информационного пространства.

Legal aspects of informational security sphere in Ukraine and problems of the specialists' on the informational security training in the higher educational establishments are analyzed in the current article. The authors state some proposals concerning the optimization of the national policy and improvement of educational process organization in the sphere of specialists' on information security training in Ukraine.

Key terms: informational security, external and internal threats, informational resources, personnel training system, technical protection of information, Internet, informational society, virus attacks, capture of informational space.

УДК 37.011: 339.543

к.філол.н., доц. Павленко О.О.
(Академія митної служби)

КОМПЕТЕНЦІЯ І КОМПЕТЕНТНІСТЬ: СУТНІСТЬ, ФУНКЦІЇ, СТРУКТУРА

Стаття висвітлює сутність, функції і структуру понять “компетентність” і “компетенція” з метою систематизації, узагальнення та визначення їх взаємозв’язку і взаємозалежності в контексті компетентнісного підходу. Автор аналізує 28 визначень поняття “компетентність”, 33 “компетенція” різних вітчизняних та зарубіжних авторів. Обґрунтовується також актуальність методів з розробки та використання компетенцій як для глобального процесу створення й уніфікації стандартів, так і для вітчизняної практики.

Ключові слова: компетентність, компетенція, компетентнісний підхід.

Статья раскрывает сущность, функции и структуру понятий “компетентность” и “компетенция” с целью систематизации, обобщения и определения их взаимосвязи и взаимозависимости в контексте компетентностного подхода. Автор анализирует 28 определений понятий “компетентность”, 33 “компетенция” различных отечественных и зарубежных авторов. Обосновывается также актуальность методов разработки и использования компетенций как для глобального процесса создания и унификации стандартов, так и для отечественной практики.

Ключевые слова: компетентность, компетенция, компетентностный подход.

The article reviews the essence, functions and structure of the terms “competency” and “competence” for the purpose of their arrangement, generalization and also revealing their correlation and interdependence in the context of competence building approach. The author analyzes 28 definitions of the term “competency”, 33 of the term “competence” of different national and foreign authors. The author also substantiates the applicability of the methods of development and competencies use both for the global process of creation and unification of standards and for national practice.

Key words: adequacy, competence, competence building approach.

УДК 159.9.072.53

к.т.н., доц. Пампуха І.В. (ВІКНУ)
Отрішко О.М. (ВІКНУ)
Кравченко О.І. (ВІКНУ)

ІНДИВІДУАЛІЗОВАНЕ НАВЧАННЯ - ТЕХНОЛОГІЇ ДИЗАЙНУ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

У статті проведений аналіз та розроблено рекомендації, щодо оформлення інтерфейсу навчальної електронної програми, що суттєво впливають на індивідуальність сприймання, розуміння та засвоєння навчальної інформації, з урахуванням психофізіологічних особливостей чутливості сенсорних систем людини.

Ключові слова: інтерфейс, електронні програми, психічні особливості людини.

В статье проведенный анализ и разработана рекомендации, относительно оформления интерфейса учебной электронной программы, которые существенно влияют на

индивидуальность восприятия, понимание и усвоение учебной информации, с учетом психофизиологических особенностей чувствительности сенсорных систем человека.

Ключевые слова: интерфейс, электронные программы, психические особенности человека.

In the article the analysis and recommendations, concerning registration of the interface of the electronic educational program which essentially influence the individuality of perception, understanding and mastering of the teaching information, taking into account psychophysiological features of sensitivity of the sensory systems of the person are developed.

Key terms: interface, electronic program, psychology.

УДК: 378.14 (477)

д.пед.н., проф. Плахотнік О.В. (ВІКНУ)

РОЛЬ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ В СТРУКТУРІ ПРИРОДНИЧОГО ЗНАННЯ

У статті йдеться про озброєння сучасної студентської та учнівської молоді еколого-економічними знаннями у процесі вивчення природничих дисциплін і набуття систематичних, інтегрованих знань про раціональне природокористування, закономірні взаємозв'язки, взаємовплив та взаємозалежність людини і природи. Розглядається гуманістична парадигма еколого-економічної освіти, яка закладена у змісті природничих дисциплін.

Ключові слова: еколого-економічна освіта, базові дисципліни, поняття еколого-економічного змісту, екологічна культура, система принципів, система цінностей.

В статье идет речь о вооружении современной студенческой и ученической молодежи эколого-экономическими знаниями в процессе изучения естественных дисциплин и приобретения систематических, интегрированных знаний о рациональном природопользовании, закономерных взаимосвязях, взаимовлиянии и взаимозависимости человека и природы. Рассматривается гуманистическая парадигма эколого-экономического образования, которая заложена в содержании естественных дисциплин.

Ключевые слова: эколого-экономическое образование, базовые дисциплины, понятия эколого-экономического содержания, экологическая культура, система принципов, система ценностей.

The article deals with the knowledge of the modern students and youth of ecological and economical information in the process of study of natural disciplines and acquisition of systematic, integrated knowledge about the rational nature management, appropriate intercommunications, interaction and interdependence of human and nature. The humanistic paradigm of ecological and economical education is examined.

Key terms: ecological and economical education, fundamental disciplines, conception of ecological and economical content, ecological culture, system of principles, system of values.

УДК 37.035.7

к.пед.н. Уліч В.Л. (ВІКНУ)

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ДЛЯ АДАПТАЦІЇ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті визначено, обґрунтовано психолого-педагогічні умови підготовки майбутніх офіцерів до успішної професійної адаптації та заходи, спрямовані на надання психолого-педагогічної допомоги курсантам, котрі відчують труднощі у військово-професійній адаптації.

Ключові слова: адаптаційний потенціал особистості, психолого-педагогічні умови, психофізіологічна корекція.

В статье определено, обосновано психолого-педагогические условия подготовки будущих офицеров к успешной профессиональной адаптации и мероприятия, направленные на

предоставление психолого-педагогической помощи курсантам, которые чувствуют трудности в военно-профессиональной адаптации.

Ключевые слова: адаптационный потенциал личности, психолого-педагогические условия, психофизиологическая коррекция.

The article deals with psycho-pedagogical conditions of preparation of the future officers for successful professional adaptation and measures, directed on the provision of the psycho-pedagogical help for the students with the difficulties in military-professional adaptation.

Key terms: adaptational potential of the personality, psycho-pedagogical conditions, psychophysiologic correction..

УДК: 378.14 (477)

Федосій О.О. (КНУ)

РОЛЬ ПОЧУТТІВ СПІВПЕРЕЖИВАННЯ У ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

У запропонованій статті йдеться про роль почуттів співпереживання, подолання недоліків та перехід на інноваційні технології здійснення навчально-виховного процесу. У якості методологічного імперативу розглядається особистісно орієнтоване виховання як специфічна організація навчально-виховного процесу, у якому створюються оптимальні умови для індивідуального розвитку особистості.

Ключові слова: почуття співпереживання, емпатія, милосердя, самоосвіта, самовиховання, самопроекування, саморозвиток, особистість.

В предложенной статье идет речь о роли чувств сопереживания, преодоления недостатков, и переходе на инновационные технологии осуществления учебно-воспитательного процесса. В качестве методологического императива рассматривается личностно ориентированное воспитание как специфическая организация учебно-воспитательного процесса, в котором создаются оптимальные условия для индивидуального развития личности.

Ключевые слова: чувство сопереживания, эмпатия, милосердие, самообразование, самовоспитание, самопроектирование, саморазвитие, личность.

The article deals with the role of senses of empathy, overcoming of failings, and transition to innovative technologies of realization of educational process. In the capacity of methodological imperative the personality oriented education as specific organization of educational process is examined. In this process optimum conditions for individual development of personality are created.

Key terms: sense of empathy, empathy, mercy, self-education, self-education, self-discipline, self-development, personality.

ГЕОГРАФІЯ

УДК 528.92:65.011.56

Баранова Л.Г. (КНУ)

к.геогр.н. Гордєєв А.Ю. (КНУ)

к.геогр.н. Остроух В.І. (КНУ)

ОСНОВНІ ЕТАПИ ТА МЕТОДИКА ГЕОІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КАРТОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ КАРТ

Визначено вимоги до джерел інформації, які необхідні для функціонування запропонованої технологічної схеми та методичні особливості геоінформаційної підготовки соціально-економічних карт. Розроблено практичні рекомендації до складання та редагування соціально-економічних карт в різних за призначенням програмних продуктах та особливості підготовки їх до видання.

Ключові слова: електронні тематичні карти, ГІС-технології, карта-основа, інформаційний шар.

Определены требования к источникам информации, которые необходимые для функционирования предложенной технологической схемы и методические особенности геоинформационной подготовки социально-экономических карт. Разработаны практические рекомендации к составлению и редактированию социально-экономических карт в разных по назначению программных продуктах и особенности подготовки их к изданию.

Ключевые слова: электронные тематические карты, ГИС-технологии, карта-основа, информационный шар.

The requirements to the sources of information are determined which are necessary for the functioning of the offered technological circuit of geoinformation preparation of the social and economic maps. The practical recommendations for drawing up and editing of the social and economic maps in different program systems according to their assignment and features of their preparation for printing are developed.

Key terms: electronic thematic map, technology of the geographical information system, map-basis, informational sphere.

УДК 623.71

Литвиненко Н.І. (ВІКНУ)

ВПЛИВ ХАРАКТЕРИСТИК МІСЦЕВОСТІ НА ПРОЦЕС ПЛАНУВАННЯ МАРШУ ЧАСТИН СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК

Проводиться аналіз існуючих методик вивчення та оцінки впливу місцевості на планування маршу частин Сухопутних військ Збройних Сил України. Успішне здійснення маршу в значній мірі залежить від правильної оцінки місцевості. Озброєння і техніка, оперативне мистецтво сучасного рівня дозволяють здійснювати мари в різноманітних географічних районах в різні пори року, а також в будь-який час доби. При цьому характер маршу визначається не лише технічними, але і фізико-географічними умовами, тактичними властивостями місцевості, в якій він здійснюється. Великого значення набуває вирішення питань підтримання на належному рівні готовності військ до оперативного і рішучого пересування за будь-яких обставин, на будь-які відстані та напрямки, основа яких закладається ще під час підготовки пересування військ.

Ключові слова: вплив місцевості, оцінка місцевості, планування маршу, сухопутні війська, збройні сили.

Проводится анализ существующих методик изучения и оценки влияния местности на планирование марша частей Сухопутных войск Вооруженных Сил Украины. Успешное совершение марша в большей степени зависит от правильной оценки местности. Вооружение и техника, оперативное искусство современного уровня позволяют совершать мари в различных географических районах в любую пору года, а также в любое время суток. При этом характер марша определяется не только техническими, но и физико-географическими условиями, тактическими свойствами местности, в которой он совершается. Большее значения приобретает решение вопросов поддержки на соответствующем уровне готовности войск к оперативному и решительному перемещению при любых обстоятельствах, на любые расстояния и направления, основа которых закладывается еще во время подготовки перемещения войск.

Ключевые слова: влияние местности, оценка местности, планирование марша, сухопутные войска, вооруженные силы.

In the article the analysis of the existent methods of the familization and appreciation of the effect of the terrain on the planning of the march of the units of the Army of the Armed Forces of Ukraine is considered. Successful realization of march largely depends on the correct appreciation of the locality. The materiel and operational art on the modern level allows to conduct the march at any time in various geographical areas. Thus character of the march is defined not only by technical, but also physical-geographical terms, tactical properties of the terrain in which it is conducted. The great value takes the decision of the questions of the support at corresponding level of readiness of the troops for the operative

and resolute movement under any circumstances, on any distances and directions which basis is put even during preparation of the movement of the troops.

Key terms: appreciation of the terrain, effect of the terrain, planning of the march, Army, Armed Forces.

УДК 528.94

к.геогр.н. Мельник А.В. (УжНУ)

ЗАСТОСУВАННЯ ГЕОГРАФІЧНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Розглядаються існуючі проблеми інформаційного забезпечення туристично-рекреаційної діяльності. На основі зарубіжного досвіду застосування географічних інформаційних систем (ГІС), пропонуються шляхи вирішення цих проблем.

Ключові слова: геоінформаційні технології, туризм.

Рассматриваются существующие проблемы информационного обеспечения туристско-рекреационной деятельности. На основе зарубежного опыта применения географических информационных систем (ГИС), предлагаются пути решения данных проблем.

Ключевые слова: геоинформационные технологии, туризм.

Existing problems on informational provision of the touristic-recreational activities are observed. The ways of solving this problem on the basis of foreign experience of implementation of the geographical informational systems (GIS) are proposed.

Key terms: geoinformational technologies, tourism.

УДК 528.94

к.т.н., доц. Міхно О.Г. (ВІКНУ)

Хірх-Ялан В.І. (ВІКНУ)

ЗАСТОСУВАННЯ ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ СТВОРЕННЯ БОЙОВИХ ГРАФІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ

У статті розглядається можливість використання геоінформаційних технологій для створення та ведення бойових графічних документів нового покоління, на яких пропонується відображати результати геопросторового аналізу місцевості. Наведені види бойових графічних документів, що використовуються в Збройних Силах України, розглянуті функції звернення до геопросторових баз даних, які дозволяють проведення геопросторового аналізу стану місцевості.

Ключові слова: бойовий графічний документ, геопросторовий аналіз, стан місцевості.

В статье рассматривается возможность использования геоинформационных технологий для создания и ведения боевых графических документов нового поколения, на которых предлагается отображать результаты геопространственного анализа местности. Представлены виды боевых графических документов, которые используются в Вооруженных Силах Украины, рассмотрены функции обращения к геопространственным базам данных, которые позволяют проведение геопространственного анализа состояния местности.

Ключевые слова: боевой графический документ, геопространственный анализ, состояние местности.

In the article the possibility of use of a geoinformation technology for the creation and usage of the combat graphic documents of new generation on which it is offered to display results of the geospatial analysis of the district is considered. Types of combat graphic documents which are used in the Armed forces of Ukraine are presented, functions of the reference to the geospatial databases which allow carrying out of the geospatial analysis of a condition of the terrain are considered.

Key terms: combat graphic documents, geospatial analysis, condition of the terrain.

ЗАСТОСУВАННЯ КАРТОГРАФІЧНОГО МЕТОДУ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНИХ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ

Викладено концепти головних теорій електоральної географії у рамках парадигми географічного детермінізму (геологічна концепція, концепція "ґрунтовства" і концепція пасіонарності) і посибілізму (історична концепція). Перевірена достовірність цих теоретико-методологічних концепцій на прикладі загальнонаціональних виборів у незалежній Україні. У результаті дослідження зроблено висновок про те, що історична і геологічна теоретико-методологічні концепції сучасної електоральної географії мають всі підстави для використання у науковому поясненні територіального розподілу переваг виборців під час загальнонаціональних виборів в Україні.

Ключові слова: електоральна географія, географічний детермінізм, загальнонаціональні вибори, посибілізм.

Изложены концепты основных теорий электоральной географии в рамках парадигмы географического детерминизма (геологическая концепция, концепция "почвенничества" и концепция пассионарности) и possibiliзма (историческая концепция). Проверена достоверность этих теоретико-методологических концепций на примере общенациональных выборов в независимой Украине. В результате исследования сделан вывод о том, что историческая и геологическая теоретико-методологические концепции современной электоральной географии имеют все основания для использования в научном объяснении территориального распределения предпочтений избирателей во время общенациональных выборов на Украине.

Ключевые слова: электоральная география, географический детерминизм, общенациональные выборы, possibiliзм.

The article states the concept of the basic theories of the electoral geography in the framework of the paradigm of geographical determination (geological concept, concept "terricolous" and concept of passionarian) and possibilism (historical concept). The reliability of these theoretical-methodological concepts is checked taken the national elections in Ukraine as an example. As a result of the research the conclusion is made that the historical and geological theoretical-methodological concepts of the modern electoral geography have a good reason to be used in a scientific explanation of the territorial distribution of preferences of the voters during national elections in Ukraine.

Key terms: electoral geography, geographical determinism, national elections, possibilism.

НОВІ АСПЕКТИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В РАМКАХ НАТО ТА ЄВРОСОЮЗУ

Викладено окремі положення «Білої книги» Французької Республіки, проаналізовано заходи французького військово-політичного керівництва щодо співробітництва в області оборони та безпеки в рамках Європейського Союзу та НАТО, а також вимоги до застосування збройних сил за межами держави

Ключові слова : європейське співтовариство, міжнародна безпека, міжнародне право, збройні сили, сили швидкого реагування ,стратегічні ядерні сили

Изложено отдельные положения «Белой книги» Французской Республики, проанализированы действия французского военно-политического руководства в области обороны и безопасности в рамках Европейского Союза и НАТО, а также требования к использованию вооруженных сил за пределами государства

Ключевые слова: европейское сообщество, международная безопасность, международное право, вооруженные силы, силы быстрого реагирования, стратегические ядерные силы

The article deals with the interpretation of separate regulations of the French “White book”, analyzes the actions of the French military-political leadership in the field of security and defense within the framework of EU and NATO as well as the requirements for the use of the Armed Forces outside the territory of the country.

Key terms: European community, international security, International Law, Armed Forces, rapid reaction forces, strategic nuclear forces.

УДК 911.355:913(44)

к. геогр. н., доц. **Ольховой І.О.** (ВІКНУ)

к. геогр. н. **Савчук І.Г.** (ВІКНУ)

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ КРАЇН ПІВДНЯ АФРИКИ ПІД ВПЛИВОМ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ЧИННИКІВ

Викладено головні риси сучасної структури політичних систем країн Півдня Африки, проаналізовані існуючі гілки влади та судової системи на прикладі Лесото, ПАР, Свaziленду

Ключові слова: політична система, суспільство, держава, конституція, партія, апартеїд, колоніальні володіння

Изложено основные черты современной структуры политических систем стран Юга Африки, проанализированы существующие ветви власти и судебной системы на примере Лесото, ЮАР, Свазиленда

Ключевые слова: политическая система, общество, государство, конституция, партия, апартеид, колониальные владения.

The article deals with the principal aspects of the structure of the political system of the countries in South Africa and analyzes the existing legal and judicial system taking Lesotho, Swaziland, and SAR as an example.

Key terms: political system, society, state, constitution, party, apartheid, colonial dominion.

УДК 913 (477.87) (036)

к. соц. н. **Шандор Ф.Ф.** (УжНУ)

МЕХАНІЗМИ ПОБУДОВИ ТУРИСТИЧНОЇ ГОСПОДАРЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Автор здійснив огляд сучасної ситуації щодо туристичної організації, як різновиду соціально-правової, що перебирає на себе наступні родові ознаки останньої: це об'єднання людей з метою досягнення певних соціально-економічних результатів на засадах позаособистісних стосунків, відповідно система соціально-економічних відносин, що орієнтується на досягнення відповідних цілей, що має власні ресурси, внутрішню нормативну і статусну структури, в рамках якої члени організації за відповідну винагороду виконують відведені їм функції.

Ключові слова: туристична організація, метод стандартизації організаційних зв'язків і норм.

Автор осуществил обзор современной ситуации относительно туристической организации, как разновидности социально-правовой, которая перебирает на себя следующие родовые признаки последней: это объединение людей с целью достижения определенных социально-экономических результатов на принципах внеличностных отношений, соответственно система социально-экономических отношений, которая ориентируется на достижение соответствующих целей, имеет собственные ресурсы, внутреннюю нормативную и статусную структуры, в рамках которой члены организации за соответствующее вознаграждение выполняют отведенные им функции.

Ключевые слова: туристическая организация, метод стандартизации организационных связей и норм.

This article reviews the current situation with regards to the tourism organization as a kind of socio-legal system, that overtakes the following general features of the latest: the association of people to achieve certain socio-economic results based on official relations, a system of socio-economic relations

focused on achieving the relevant objectives, which has its own resources, internal and regulatory status structure, within which the members of the organization perform their functions for the appropriate compensation.

Key terms: tourism organization, standardization method of the organizational connections and norms.

УДК 504.3.054

Шевченко О.Г. (КНУ)
д.геогр.наук, проф. Сніжко С.І. (КНУ)

ВНУТРІШНЬОРІЧНА МІНЛИВІСТЬ ПОВТОРЮВАНOSTІ ВИСОКИХ РІВНІВ ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ м. КИЄВА

Представлено результати дослідження річного ходу підвищеного рівня забруднення атмосферного повітря м. Києва шкідливими домішками в сучасний період (2003–2006 рр.).

Ключові слова: атмосферне повітря, забруднення, внутрірічна динаміка.

Представлены результаты исследования годового хода повышенного уровня загрязнения атмосферного воздуха г. Киева загрязняющими веществами в современный период (2003–2006 гг.)

Ключевые слова: атмосферный воздух, загрязнение, внутрigoдовая динамика.

The results of research of the annual distribution of the high level of atmospheric air contamination by harmful chemical pollutants in Kyiv city during the modern period (2003–2006) are presented.

Key terms: open air, pollution, annual dynamics.

СТОРІНКА ДЛЯ ДИСКУСІЙ

УДК 372.832:94(100)+355.011(581)

Дорохов М.С. (ВКНУ)

ЧИ ТРЕБА УЧНЯМ ЗНАТИ ПРО ВІЙНУ В АФГАНІСТАНІ?

У статті висвітлюються події війни в Афганістані кінця 70 – 80-х рр. ХХ століття. Вносяться пропозиції щодо уточнення основних понять відносно подій цієї війни у підручники середніх загальноосвітніх навчальних закладів для старших класів. Обґрунтовується необхідність вивчення афганської війни у навчальній дисципліні “Історія України” в школах з метою патріотичного виховання молоді та формування у неї активної життєвої позиції.

Ключові слова: введення радянських військ, вторгнення, опозиція, інтервенція, учасники бойових дій, патріотичне виховання.

В статье рассматриваются события войны в Афганистане конца 70 - 80 г.г. ХХ века. Вносятся предложения по уточнению основных понятий относительно событий этой войны в учебники средних общеобразовательных заведений для старших классов. Обосновывается необходимость изучения войны в Афганистане в учебной дисциплине “История Украины” в школах с целью патриотического воспитания молодежи и формирования активной жизненной позиции.

Ключевые слова: ввод советских войск, вторжение, оппозиция, интервенция, участники боевых действий, патриотическое воспитание.

The article is dedicated to the war in Afghanistan of the 1970s-1980s. The propositions of the more precise definition of the main terms that concern the events of this war in the textbooks for the senior classes of secondary schools are offered. The need of studying the war in Afghanistan as a part of the school subject "History of Ukraine" is proved since it has the aim of patriotic education and cultivating the active life attitude.

Key terms: introduction of the Soviet forces in Afghanistan, incursion, opposition, intervention, participants of the war, patriotic education.

АУДИТ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Досліджується аудит фінансово-господарської діяльності бюджетних установ як метод фінансового контролю, який має стати основним незалежним джерелом інформації для виявлення причин порушень, що виникають у процесі управління державними фінансами та державною власністю.

Ключові слова: аудит, контроль, фінанси, бюджетні установи, дослідження, бюджетні кошти, ефективність використання.

Рассматривается аудит финансово-хозяйственной деятельности бюджетных организаций как метод финансового контроля, который должен стать основным независимым источником информации для выявления причин нарушений, что возникают в процессе управления финансами и государственной собственностью.

Ключевые слова: аудит, контроль, финансы, бюджетные учреждения, исследование, бюджетные средства, эффективность использования.

The article is devoted to the research of audit of the budgetary institutions as the method of financial control that has become the basic independent source of information to determine the reasons of violation which evolve in the process of state finance and state property governinig.

Key terms: audit, control, finances, state-financed organisation, investigation, budgetary funds, effectiveness of use.